PRIME TRANSACTION
good people, good money

Cum influenteaza pretul petrolului evolutiile bursiere?

Cum influenteaza pretul petrolului evolutiile bursiere?

Tendinta ultimilor ani, de aparitie a tot mai numerosi factori geopolitici cu impact economic si bursier major, s-a accentuat in anul curent. Conflictul din Iran pare sa nu mai respecte scenariul initial al unei incheieri rapide si este pe cale sa contureze inceputul unei crize energetice.

Pietele bursiere au reactionat rapid, prin corelatia inversa dintre explozia pretului petrolului si corectiile bursiere. Intre frica de inflatie, dobanzi mari sau stagflatie, investitorii cauta sa vada daca parcurg un nou episod geopolitic tranzitoriu sau, de aceasta data, este vorba de unul cu impact semnificativ asupra burselor.

In acest context, vom incerca sa deslusim ce relatie dezvolta pretul petrolului cu economia si, mai ales, cum poate influenta evolutiile bursiere, plecand de la episoade si experiente bursiere din trecut.

Relatia cu economia

Relatia dintre pretul petrolului si evolutia economica este una complexa, deoarece petrolul reprezinta una dintre cele mai importante materii prime pentru economia globala. Fiind o resursa esentiala pentru transport, productia industriala si generarea de energie, variatiile pretului petrolului se transmit rapid in costurile proceselor economice si, implicit, in rezultatele financiare ale companiilor listate la bursa.

Ca regula generala, cresterea pretului petrolului determina majorarea costurilor pentru companii. Energia tinde sa se scumpeasca, generand cheltuieli energetice mai mari pentru productia industriala, transportul devine mai scump, iar aceste costuri suplimentare pot reduce marjele de profit ale firmelor. In plus, petrolul mai scump contribuie la cresterea inflatiei, deoarece energia este integrata in aproape toate lanturile de productie. Intr-un astfel de context, bancile centrale pot fi nevoite sa creasca dobanzile pentru a controla inflatia, iar dobanzile mai mari tind sa afecteze negativ pietele bursiere, deoarece reduc apetitul pentru risc si scad evaluarile companiilor.

PRIME TRANSACTION

Romania, Bucuresti, Sector 3, str. Caloian Judetul nr.22, 031114
+4021 321 40 88; +4 0749 044 045
E-mail: office@primet.ro; fax: +4021 321 40 90
Decizie CNVM Nr. 1841/17.06.2003

WWW.PRIMET.RO

Totusi, trebuie sa retinem ca relatia nu este intotdeauna negativa. In unele cazuri, cresterea pretului petrolului reflecta o cerere globala mai mare de energie, ceea ce inseamna ca economia mondiala se afla intr-o faza de expansiune, fapt care se reflecta in trenduri bursiere ascendente.

Influenta pretului petrolului asupra indicilor bursieri

Corelatia dintre pretul petrolului si indicii bursieri nu este fixa. Ea variaza in functie de contextul economic, de cauza miscarii pretului petrolului si de structura economiei si poate fi pozitiva, negativa sau neutra. De exemplu in perioadele de crestere economica globala, corelatia tinde sa fie pozitiva. Atunci cand economia se extinde, creste cererea pentru energie, transport si productie industriala. Consumul de petrol creste, iar pretul petrolului urca. In acelasi timp, companiile vand mai mult, profitabilitatea lor creste, iar pietele bursiere tind sa evolueze pozitiv. In astfel de perioade, petrolul si indicii bursieri se misca de multe ori in aceeasi directie, deoarece ambele reflecta dinamica unei economii globale puternice.

PRIME TRANSACTION

Romania, Bucuresti, Sector 3, str. Caloian Judetul nr.22, 031114
+4021 321 40 88; +4 0749 044 045
E-mail: office@primet.ro; fax: +4021 321 40 90
Decizie CNVM Nr. 1841/17.06.2003

WWW.PRIMET.RO

Pe de alta parte, atunci cand petrolul se scumpeste din cauza unor socuri de oferta, precum conflicte geopolitice, sanctiuni sau intreruperi ale productiei, corelatia devine adesea negativa. Cresterea brusca a pretului petrolului creste costurile de productie si transport, ceea ce poate genera inflatie si poate reduce marjele de profit ale companiilor. Investitorii devin mai prudenti, iar indicii bursieri pot scadea. In aceste situatii, petrolul creste, in timp ce pietele bursiere tind sa scada.

Influenta evolutiei cotatiei petroliere asupra burselor este strans legata de ponderea companiilor de energie in indicele bursier. In general, companiile petroliere si energetice au o pondere semnificativa in multe piete de capital, asa cum este si cazul Romaniei, iar atunci cand pretul petrolului creste, profiturile acestor companii tind sa creasca si ele. Ca urmare, actiunile firmelor din sectorul petrolier pot sustine sau chiar impulsiona indicii bursieri, compensand partial efectele negative pe care petrolul scump le are asupra altor industrii.

Efectele difera si in functie de structura economiilor. In statele importatoare de energie, precum majoritatea tarilor europene, petrolul scump reprezinta o povara economica si poate afecta negativ performanta burselor. In schimb, in economiile exportatoare de petrol, precum Canada, Norvegia sau statele din Golful Persic, cresterea pretului petrolului stimuleaza veniturile nationale si poate sustine pietele bursiere.

Ca atare, legatura dintre pretul petrolului si evolutia pietelor bursiere nu este una liniara. Ea depinde de cauza variatiei pretului petrolului, de starea generala a economiei globale si de structura economica a fiecarei tari. Petrolul poate actiona atat ca un factor de presiune asupra pietelor financiare, prin cresterea costurilor si a inflatiei, cat si ca un indicator al cresterii economice globale, atunci cand pretul sau creste pe fondul unei cereri puternice.

Cresterea pretului petrolului in situatia unui soc de oferta.

In mod particular, consecintele tind sa fie negative atunci cand cresterea pretului petrolului este cauzata de un conflict geopolitic, cum este actuala situatie din Iran, care in mod evident determina o crestere a cotatiei petrolului nu prin canalul unei economii puternice, ci datorita unui soc de oferta (scaderea rapida a cantitatilor disponibile pe piata) si unei cresteri a incertitudinii globale.

Conflictul din Iran a dus la perturbarea livrarilor de petrol si la cresterea pretului peste 100 de dolari pe baril, ceea ce a provocat scaderi pe bursele internationale si temeri privind inflatia si incetinirea economiei.

In astfel de situatii apar mai multe efecte negative, pe care le vom enumera mai jos.

Cresterea inflatiei
Energia mai scumpa se transmite in pretul transportului, al produselor si al alimentelor. Inevitabil, preturile incep sa creasca, pe masura ce asteptarile inflationiste din economie se fac tot mai puternic simtite.

Scaderea consumului
Daca oamenii platesc mai mult pentru combustibil si energie, le ramane mai putin pentru alte bunuri. Evident, aceasta schimbare a comportamentului consumatorilor nu se petrece instant, fiind necesare mai multe saptamani in care sa inregistram un plafon ridicat semnificativ al pretului petrolului.

Incertitudine si risc pe pietele financiare
Investitorii devin mai prudenti si tind sa se refugieze spre active mai sigure. Putem asista la vanzari pe piata de actiuni, fie sub forma marcarilor de profit, fie prin dezinvestirea din sectoarele energo-intensive sau dependente de consum discretionar, mai afectate de pesimismul consumatorilor.

Incetinirea cresterii economice
Economistii avertizeaza ca socurile petroliere provocate de conflicte pot reduce cresterea economica si pot creste inflatia simultan (stagflatie). Este un mediu toxic pentru pietele bursiere. De aceea, in timpul escaladarii conflictului din Orientul Mijlociu, frica de a experimenta un astfel de mediu economic a produs rapid rapid reactii negative pe bursele globale, iar indici bursieri importanti au inregistrat scaderi semnificative.

In concluzie, daca pretul petrolului creste din cauza unui conflict precum cel din Iran, efectul este de obicei negativ pentru economia globala si pentru pietele bursiere, deoarece cresterea este asociata cu inflatie mai mare, costuri economice mai ridicate, incertitudine geopolitica si intr-un final cu un risc de incetinire economica.

Evolutii istorice relevante

Volatilitatea pretului petrolului tinde sa creasca exponential atunci cand iese din intervalele in care fluctueaza in mod normal si pe care scenariile de baza din piete le luau in considerare. In graficul de mai jos (sursa: macrotrend.net) putem observa modul in care au evoluat, in ultimele patru decade, pretul petrolului american (WTI - albastru) si principalul indice bursier de pe piata americana (SP500 - orange).

Observam ca volatilitatea pretului petrolului este mult superioara celei a indicelui bursier. Mai ales in momentele de recesiune economica - marcate cu gri pe grafic - remarcam miscari ample ale pretului petrolului, ceea ce ne indica ca acesta s-a numarat si printre factorii care, in acele perioade, au determinat scaderea economica.

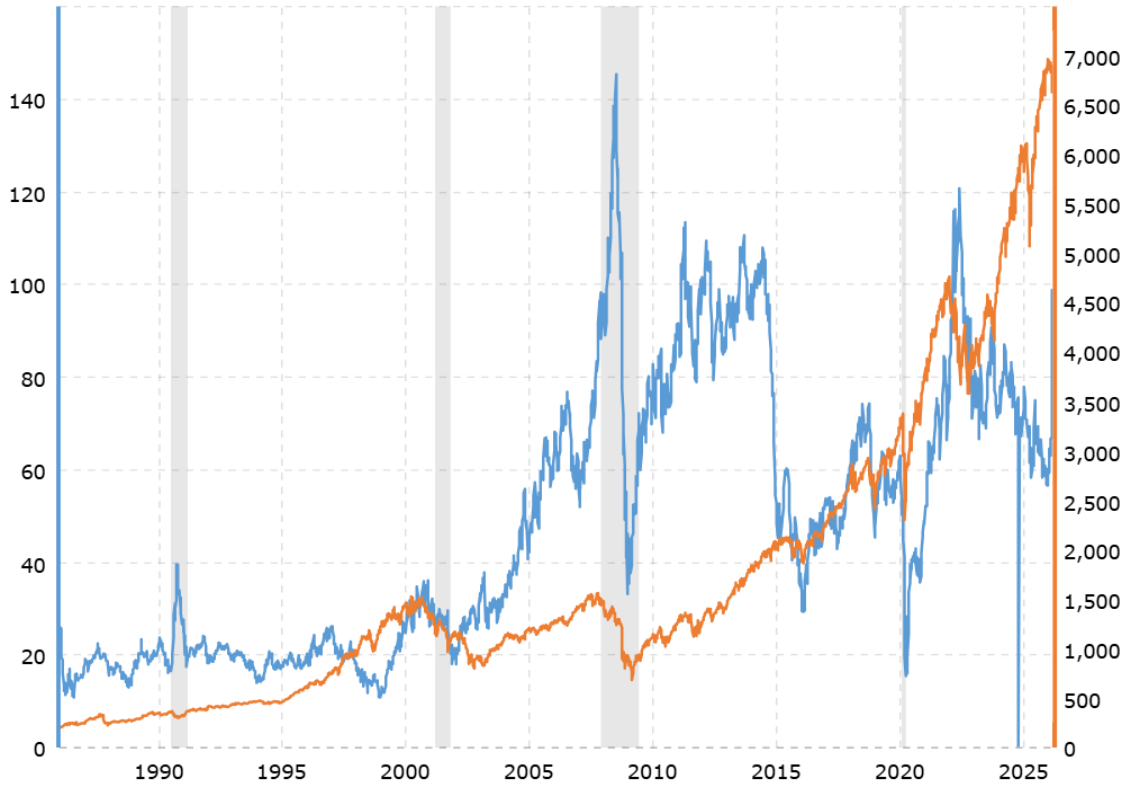

Graficul de mai sus ne releva trei perioade in care cresterea pretului a fost exploziva, datorandu-se fie unor factori geopolitici, fie economici care au surpins pietele.

1990-1991

Pretul petrolului a crescut semnificativ in perioada 1990–1991, in principal din cauza **Crizei din Golf**, declansata de invazia Irakului in Kuweit in august 1990 si a razboiului care a urmat. Aceasta criza a provocat temeri majore privind aprovizionarea globala cu petrol si a determinat o crestere brusca a preturilor pe pietele internationale.

La momentul respectiv, atat Irakul, cat si Kuweitul erau producatori importanti de petrol. Invazia a dus la oprirea aproape completa a exporturilor de petrol din Kuweit si la impunerea de sanctiuni internationale asupra Irakului. In acelasi timp, instalatiile petroliere din Kuweit au fost afectate de conflict, iar mai multe campuri petroliere au fost incendiate in timpul retragerii trupelor irakiene. Aceasta situatie a scos temporar de pe piata o parte semnificativa din oferta mondiala de petrol.

Pietele energetice au reactionat rapid la riscul unui deficit de aprovizionare. Investitorii si traderii au anticipat posibilitatea ca tensiunile din Orientul Mijlociu sa se extinda si sa afecteze alte state producatoare de petrol din regiune. Deoarece Golful Persic reprezenta una dintre cele mai importante zone de productie si export de petrol din lume, orice risc asupra stabilitatii acestei regiuni avea potentialul de a perturba grav fluxurile globale de energie.

In consecinta, pretul petrolului a crescut rapid dupa invazia Kuweitului, aproape dublandu-se in cateva luni. Temerea era ca razboiul ar putea afecta transportul petrolului prin Golful Persic sau ar putea implica si alte state producatoare. Aceasta incertitudine a determinat o crestere a primelor de risc incluse in pretul petrolului.

Ulterior, dupa ce coalitia internationala condusa de Statele Unite a intervenit militar si a eliberat Kuweitul la inceputul anului 1991, situatia pe piata petrolului s-a stabilizat treptat. Alte state producatoare, inclusiv membri ai OPEC, au crescut productia pentru a compensa pierderea exporturilor din Irak si Kuweit. Pe masura ce riscul unei crize majore de aprovizionare a scazut, pretul petrolului a inceput sa se reduca.

Cresterea pretului petrolului in 1991 a fost determinata in principal de incertitudinea geopolitica si de intreruperea unei parti importante din oferta globala de petrol (soc de oferta), cauzata de razboiul din Golf si de invazia Kuweitului de catre Irak. Situatia are multe asemanari cu cea din prezent.

2008

Cresterea spectaculoasa a pretului petrolului din anul 2008 a fost rezultatul unei **combinatii de factori economici, financiari si geopolitici** care au actionat simultan asupra pietei energetice globale. In prima jumatate a acelui an, pretul petrolului a atins aproximativ 147 de dolari pe baril, cel mai ridicat nivel inregistrat pana atunci, pe fondul unei cereri globale foarte puternice si al unor temeri legate de capacitatea ofertei de a tine pasul cu aceasta cerere.

Unul dintre principalii factori care au sustinut cresterea pretului petrolului a fost expansiunea economica globala din perioada 2003–2008. Economiile emergente, in special China si India, au cunoscut o crestere economica accelerata, caracterizata prin industrializare rapida, urbanizare si cresterea masiva a transporturilor. Toate aceste procese au dus la o crestere semnificativa a consumului de energie, iar petrolul a ramas principala sursa de combustibil pentru industrie si transport. Cererea globala a crescut astfel mai rapid decat capacitatea de productie.

In acelasi timp, oferta de petrol era relativ limitata. Producatorii importanti, in special statele membre ale OPEC, produceau aproape la capacitatea maxima, iar investitiile in noi proiecte petroliere nu puteau creste

productia suficient de repede pentru a raspunde cererii in crestere. Aceasta situatie a alimentat perceptia ca piata petrolului devine tot mai tensionata, iar orice perturbare a livrarilor ar putea duce la un deficit de oferta.

Un alt factor important a fost deprecierea dolarului american. Deoarece petrolul este tranzactionat la nivel international in dolari, slabirea monedei americane a contribuit la cresterea preturilor materiilor prime. Investitorii si producatorii au ajustat preturile pentru a compensa pierderea de valoare a dolarului, ceea ce a amplificat tendinta ascendenta a petrolului.

Pe langa acesti factori economici, pietele financiare au jucat si ele un rol important. In acea perioada, investitorii institutionali si fondurile speculative au inceput sa investeasca tot mai mult in materii prime, inclusiv in petrol, vazandu-le ca pe o protectie impotriva inflatiei si a deprecierii dolarului. Cresterea fluxurilor de capital catre pietele de contracte futures pe petrol a accentuat dinamica ascendenta a preturilor.

In acelasi timp, piata petrolului era influentata de o serie de tensiuni geopolitice. Instabilitatea din Orientul Mijlociu, tensiunile legate de programul nuclear al Iranului si problemele de productie din unele state exportatoare au alimentat temerile privind posibile intreruperi ale aprovizionarii. Chiar daca aceste riscuri nu s-au materializat pe deplin, ele au contribuit la cresterea primelor de risc incluse in pretul petrolului.

Aceasta combinatie de cerere puternica, oferta limitata, deprecierea dolarului, fluxuri speculative de capital si tensiuni geopolitice a creat conditiile pentru una dintre cele mai spectaculoase cresteri ale pretului

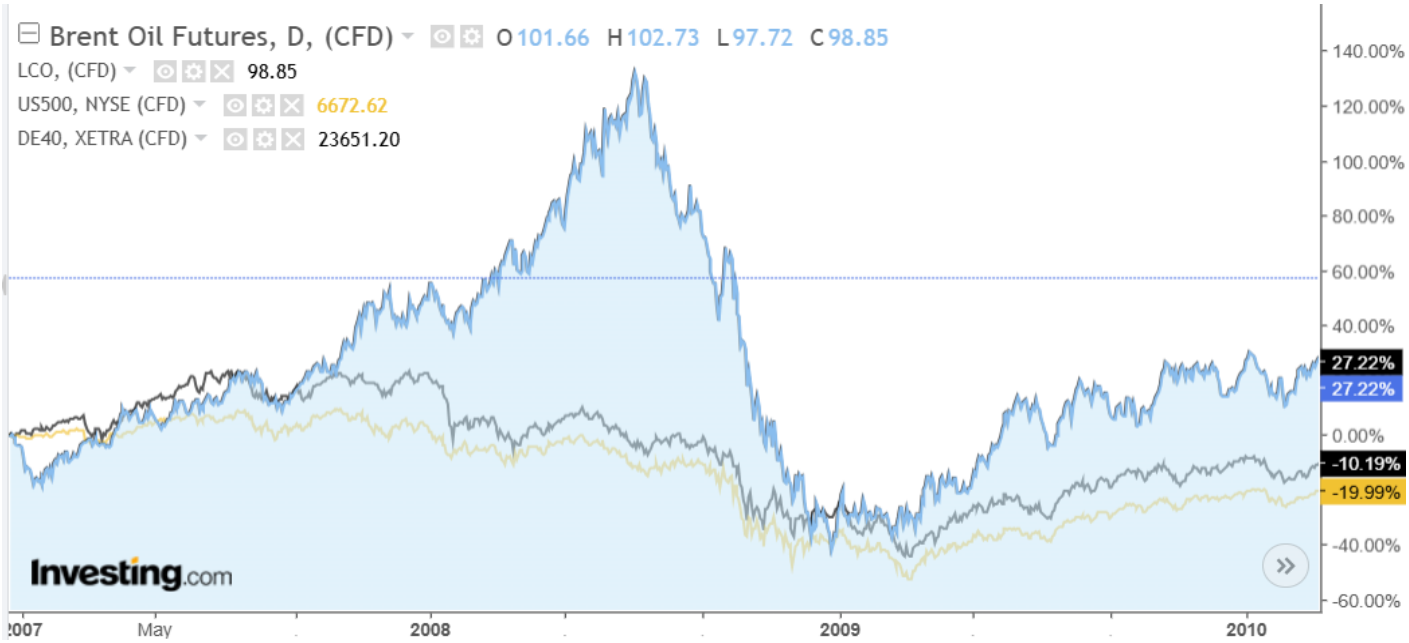

PRIME TRANSACTION

Romania, Bucuresti, Sector 3, str. Caloian Judetul nr.22, 031114
+4021 321 40 88; +4 0749 044 045
E-mail: office@primet.ro; fax: +4021 321 40 90
Decizie CNVM Nr. 1841/17.06.2003

WWW.PRIMET.RO

petrolului din istoria recenta. Situatia s-a schimbat rapid in a doua jumatate a anului 2008, cand criza financiara globala a dus la o scadere brusca a activitatii economice. Cererea de energie s-a redus semnificativ, iar pretul petrolului s-a prabusit in doar cateva luni, coborand de la aproximativ 147 de dolari pe baril la aproape 40 de dolari.

In aceasta perioada, evolutiile bursiere, desi, prin comparatie, au fost mai putin volatile, au inregistrat scaderi importante atat in etapa de crestere exploziva a pretului petrolului, cat si in cea de corectie severa a acestuia, sub impulsul crizei economice severe care a marcat economia globala. In graficul de mai sus, care are ca punct de referinta inceputul anului 2007, observam diferenta de dinamica dintre petrolul Brent (european) si principalii indici ai pietelor bursiere din SUA si Germania (SP500 si DAX).

Episodul din 2008 ilustreaza modul in care pietele energetice sunt profund influentate de interactiunea dintre factori economici globali, politici monetare, dinamica financiara si riscuri geopolitice.

2022

Criza energetica din anul 2022, declansata in contextul invaziei Rusiei in Ucraina, reprezinta unul dintre cele mai relevante exemple recente pentru a intelege modul in care diferite sectoare bursiere reactioneaza atunci cand preturile energiei cresc brusc pe fondul tensiunilor geopolitice. Cresterea accelerata a preturilor la petrol, gaze naturale si electricitate a determinat o redistribuire semnificativa a capitalului pe

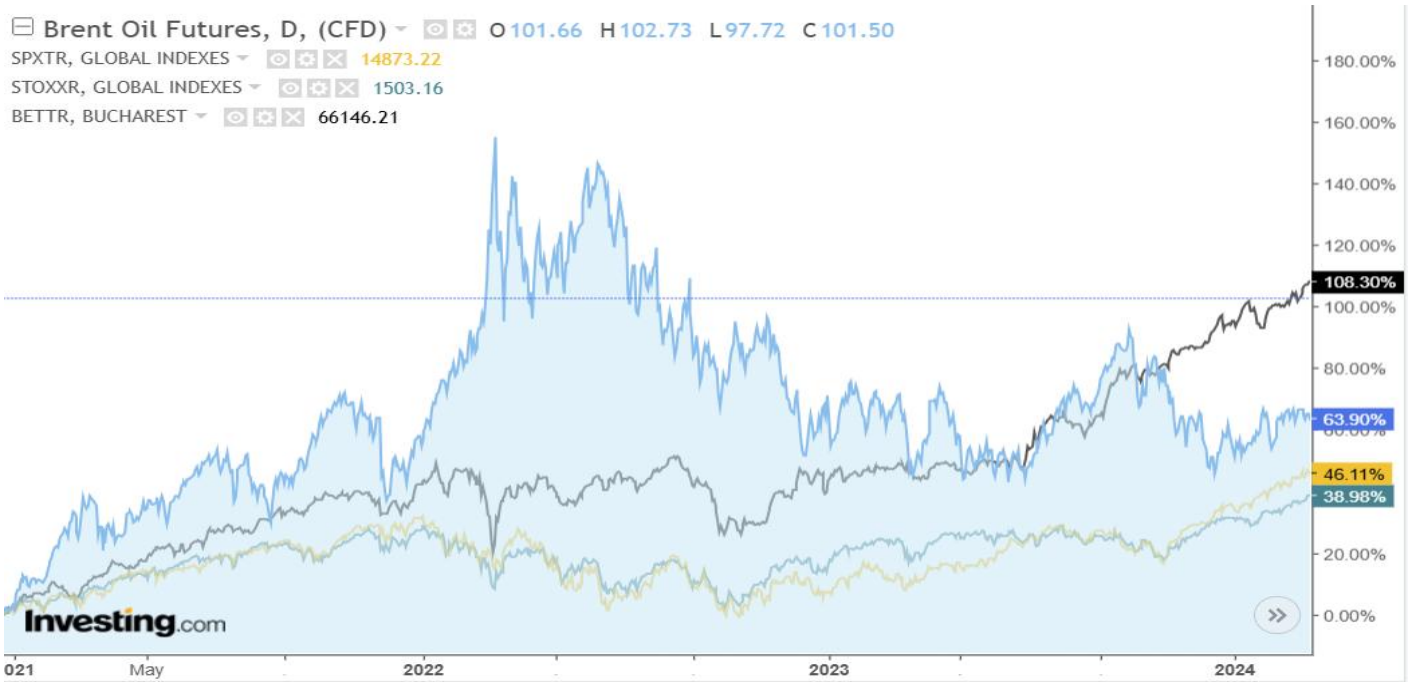

PRIME TRANSACTION

Romania, Bucuresti, Sector 3, str. Caloian Judetul nr.22, 031114
+4021 321 40 88; +4 0749 044 045
E-mail: office@primet.ro; fax: +4021 321 40 90
Decizie CNVM Nr. 1841/17.06.2003

WWW.PRIMET.RO

pietele financiare, investitorii orientandu-se catre sectoarele care puteau beneficia direct de noul context economic.

In graficul de mai sus, care are ca punct de plecare inceputul anului 2021, comparam evolutia pretului petrolului Brent cu cea a pietelor bursiere relevante: cea romaneasca (BETTR), cea din zona euro (STOXXR) si cea americana (SPXTR). Am folosit indici de tip „total return" pentru a surprinde intreaga performanta a burselor.

Se observa ca puseul puternic de scadere bursiera, din prima parte a anului, a coincis cu saltul extrem al pretului petrolului. Ulterior, desi cotatia petroliera a ramas ridicata, pietele bursiere si-au revenit rapid.

Cel mai mare beneficiar al acestei situatii a fost sectorul energetic. Companiile care produc petrol si gaze naturale au inregistrat unele dintre cele mai bune performante bursiere din acel an. Cresterea preturilor la energie a dus la majorarea veniturilor si a marjelor de profit ale acestor companii, iar investitorii au anticipat rezultate financiare foarte solide. In consecinta, sectorul energetic a fost printre putinele sectoare majore care au avut evolutii pozitive pe bursele internationale in 2022.

Un alt sector care a beneficiat de contextul geopolitic tensionat a fost industria de aparare. Conflictele internationale si cresterea riscurilor de securitate au determinat multe state sa isi majoreze bugetele militare. Acest lucru a dus la cresterea cererii pentru echipamente militare, sisteme de aparare si tehnologii de securitate, iar companiile din domeniul aerospace si defence au inregistrat cresteri importante ale valorii actiunilor lor.

De asemenea, sectorul materiilor prime si al mineritului a avut performante bune in acea perioada. Perturbarile lanturilor de aprovizionare si cresterea costurilor energetice au dus la scumpirea multor resurse naturale, inclusiv metale industriale si materii prime. Companiile implicate in extractia si procesarea acestor resurse au beneficiat de preturi mai ridicate si de o cerere puternica pe pietele internationale.

In acelasi timp, anumite sectoare considerate defensive au reusit sa reziste relativ bine intr-un mediu economic volatil. Companiile din domeniul utilitatilor sau cele care produc bunuri de consum de baza au fost percepute de investitori ca fiind mai stabile, deoarece cererea pentru electricitate, gaze, medicamente sau produse alimentare ramane relativ constanta chiar si in perioade de incertitudine economica.

Pe de alta parte, unele sectoare au fost puternic afectate de cresterea preturilor la energie si de incertitudinea economica. Sectorul tehnologic a inregistrat scaderi semnificative, in mare parte din cauza cresterii dobanzilor si a schimbarii sentimentului investitorilor fata de companiile de crestere. De asemenea, companiile din sectorul consumului discretionar, precum cele din retail sau turism, au avut

evolutii mai slabe, deoarece inflatia ridicata a redus puterea de cumparare si mai ales increderea consumatorilor.

Industria transporturilor si alte sectoare energo-intensive au fost, la randul lor, afectate negativ. Cresterea preturilor la combustibili si energie a majorat costurile operationale pentru multe companii, reducand profitabilitatea si afectand evaluarea lor bursiera.

In ansamblu, experienta din 2022 arata ca, in perioadele in care preturile energiei cresc din cauza unor conflicte geopolitice, capitalul investitorilor tinde sa se orienteze catre sectoare precum energia, industria de aparare sau materiile prime. In acelasi timp, sectoarele dependente de energie ieftina sau de consumul populatiei pot avea evolutii mai slabe, reflectand impactul economic al unei crize energetice.

Frica de stagflatie

Stagflatia reprezinta o situatie macroeconomica caracterizata prin coexistenta inflatiei ridicate, a unei cresteri economice slabe sau stagnante si a unui nivel ridicat al somajului. In mod normal, inflatia este asociata cu perioade de expansiune economica, in timp ce somajul creste in timpul recesiunilor. In cazul stagflatiei, aceste fenomene apar simultan, ceea ce creeaza dificultati majore pentru politicile economice, deoarece masurile menite sa reduca inflatia pot accentua incetinirea economica si cresterea somajului.

Un exemplu clasic de stagflatie s-a manifestat in economiile dezvoltate in anii 1970, in urma unor socuri majore pe piata petrolului. Embargoul petrolier impus de statele OPEC in 1973 a determinat cresterea pretului petrolului de la aproximativ 3 dolari/baril la peste 12 dolari/baril intr-un interval scurt, echivalentul unei cresteri de peste 300%. Ulterior, revolutia iraniana din 1979 a generat un nou soc de oferta, pretul petrolului depasind 35 de dolari/baril la inceputul anilor 1980. Dependenta ridicata a economiilor industrializate de energie a amplificat rapid efectele asupra costurilor de productie si asupra preturilor.

Aceste socuri de oferta s-au transmis in intreaga economie globala prin cresterea costurilor operationale ale companiilor. Energia, transportul si materiile prime au devenit mai scumpe, ceea ce a determinat majorarea preturilor finale pentru bunuri si servicii. In Statele Unite, inflatia CPI (la consumator) a crescut de la aproximativ 3% la inceputul deceniului la peste 11% in 1974 si a atins un varf de aproximativ 13,5% in 1980. In acelasi timp, cresterea economica a incetinit semnificativ, iar economia americana a traversat mai multe episoade de recesiune.

Somajul a crescut semnificativ in aceasta perioada, reflectand deteriorarea activitatii economice. Rata somajului in SUA a urcat la aproximativ 9% in 1975 si a ramas ridicata mai multi ani la rand. Cresterea costurilor si incertitudinea economica au determinat companiile sa reduca investitiile si sa limiteze

angajarile, ceea ce a amplificat presiunile asupra pietei muncii si a consolidat caracterul stagflationist al perioadei.

Intr-un final, pentru a combate inflatia persistenta, bancile centrale au adoptat politici monetare restrictive. In Statele Unite, Federal Reserve a majorat agresiv rata dobanzii de politica monetara la inceputul anilor 1980. Rata Fed Funds a urcat pana la aproximativ 20% in 1981, unul dintre cele mai ridicate niveluri din perioada postbelica. Aceasta politica a contribuit la reducerea inflatiei, insa a provocat o recesiune severa si o crestere suplimentara a somajului pe termen scurt.

Evident, un astfel de mediu economic nu a fost favorabil evolutiilor bursiere. Astfel, mediul stagflationist s-a tradus prin performante modeste si volatilitate ridicata. Indicele S&P 500 a crescut nominal de la aproximativ 92 de puncte in 1970 la aproximativ 118 puncte in 1980, insa, ajustat cu inflatia, randamentul real al investitorilor a fost negativ. In acelasi timp, multiplii de evaluare s-au comprimat semnificativ, raportul P/E al pietei americane scazand de la aproximativ 18 la inceputul deceniului la aproximativ 7–8 spre finalul anilor 1970, reflectand combinatia dintre inflatie ridicata, dobanzi mari si perspective economice slabe.

In prezent, conflictul din Iran si contextul economic general ii determina pe multi analisti sa emita avertizari privind sansele in crestere de a experimenta un nou mediu stagflationist in economia globala. Este una dintre cele mai dificile “setari” economice pentru pietele bursiere, iar un astfel de risc este unul structural si semnificativ in acelasi timp. Insa, totusi, suntem departe de a putea credita acest scenariu ca fiind unul cu sanse ridicate de materializare.

In prezent, desi inflatia da semne de persistenta, iar cresterea economica este modesta, avem totusi valori care nu confirma, in acest moment, scenariul stagflationist: inflatia la nivel global este inca relativ redusa, iar cresterea economica, desi mai mica decat asteptarile, inregistreaza inca certe cifre pozitive.

Insa, cel mai important este ca avem o piata a fortei de munca inca puternica, care nu da semne de deprimare si, mai ales, banci centrale mult mai bine pregatite sa gestioneze un risc de stagflatie in economie decat in trecut.

Influenta asupra celorlalte marfuri energetice

Pretul petrolului influenteaza indirect pretul gazului natural si al electricitatii, deoarece toate aceste resurse fac parte din acelasi sistem energetic global. Legatura dintre ele se manifesta prin mai multe mecanisme economice, tehnologice si comerciale.

In primul rand, petrolul si gazul natural sunt adesea produse in aceleasi regiuni si fac parte din aceeasi industrie energetica. Investitiile, costurile de productie si deciziile marilor companii energetice sunt influentate de pretul petrolului. Atunci cand petrolul se scumpeste, investitiile in sectorul energetic pot creste, iar preturile altor combustibili, inclusiv gazul natural, tind sa urmeze o tendinta similara.

Un al doilea mecanism important este legatura contractuala dintre petrol si gaz. In trecut, multe contracte internationale de furnizare a gazului natural, in special in Europa si Asia, erau indexate la pretul petrolului. Aceasta inseamna ca pretul gazului era calculat folosind o formula care includea evolutia pretului petrolului. Chiar daca, in ultimii ani, pietele de gaz au devenit mai independente, aceasta legatura istorica continua sa influenteze formarea preturilor in anumite regiuni.

Pretul gazului natural influenteaza, la randul sau, pretul electricitatii. In multe tari, centralele pe gaz sunt utilizate pentru a produce energie electrica, in special pentru a acoperi cererea din orele de varf. Pe pietele moderne de electricitate, pretul energiei este stabilit de obicei de ultima centrala necesara pentru a acoperi cererea, iar aceasta este adesea o centrala pe gaz. Prin urmare, atunci cand gazul se scumpeste, costul producerii electricitatii creste, iar pretul energiei electrice urca.

De asemenea, cresterea pretului petrolului poate influenta costurile de transport si de productie din intregul sector energetic. Combustibilii lichizi sunt folositi in transportul resurselor energetice, iar cresterea preturilor la petrol poate majora costurile logistice si operationale ale companiilor energetice.

Ca atare, petrolul influenteaza indirect pretul gazului natural si al electricitatii prin mai multe canale: legaturi contractuale intre petrol si gaz, investitii si costuri in industria energetica, precum si rolul gazului natural in producerea energiei electrice. Astfel, o crestere semnificativa a pretului petrolului genereaza, in timp, presiuni de crestere si asupra preturilor gazului si electricitatii.

Evolutia principalelor sectoare bursiere in crizele petroliere

In conditiile cresterii pretului produselor energetice, sectoarele bursiere tind sa inregistreze evolutii disparate. In functie de specificul fiecarei economii, de cauzele care declanseaza cresterea cotatiilor petroliere si de durata acestora, reactiile bursiere pot varia de la moderate pana la o volatilitate inalta.

Vom analiza reactia sectoarelor bursiere in scenariul unor cresteri ale cotatiilor petrolului generate de un soc de oferta.

Sectorul energetic

Atunci cand cresterea preturilor energiei este determinata de un conflict geopolitic, reactia companiilor energetice pe bursa este, de regula, pozitiva pe termen scurt, dar devine incerta pe termen mediu si lung.

In prima faza, pietele reactioneaza la cresterea brusca a preturilor petrolului si gazelor. Pentru companiile energetice, aceasta situatie inseamna de obicei venituri mai mari si marje de profit mai ridicate, deoarece ele vand resursele la preturi mai mari. Ca urmare, actiunile producatorilor de petrol, gaze sau energie electrica tind sa creasca, chiar daca restul pietei bursiere scade. In astfel de momente, imediat dupa declansarea crizei, sectorul energetic devine adesea unul dintre putinele sectoare care performeaza pozitiv.

Aceasta reactie apare deoarece investitorii anticipeaza ca firmele energetice vor beneficia direct de preturile ridicate ale energiei. Tocmai de acea, in perioade de tensiuni internationale sau conflicte in regiuni producatoare de energie, companiile petroliere si de gaze din alte regiuni pot avea castiguri mai mari, iar capitalul investitorilor tinde sa se mute catre aceste companii.

Totusi, pe termen mediu, situatia devine mai complexa. Conflictele geopolitice cresc incertitudinea economica globala si pot incetini cresterea economica. Daca economia globala incetineste sau intra in recesiune, cererea de energie poate scadea, iar preturile petrolului si gazelor pot cobori din nou. In acest caz, si actiunile companiilor energetice pot pierde din avantajele obtinute initial.

Prin urmare, in cazul unei cresteri a preturilor energiei cauzate de un conflict geopolitic, companiile energetice tind sa creasca pe bursa in prima faza, deoarece beneficiaza de preturi mai mari. Totusi, evolutia lor ulterioara depinde de durata conflictului, de impactul asupra economiei globale si de modul in care evolueaza cererea de energie

Alte sectoare care pot beneficia de noua realitate economica

Intr-un scenariu in care pretul energiei creste din cauza unui conflict geopolitic, nu doar sectorul energetic poate beneficia pe bursa. Exista mai multe sectoare care tind sa performeze relativ mai bine, deoarece investitorii cauta fie companii care beneficiaza direct de conflict, fie active considerate mai sigure.

Sectorul de utilitati

Companiile de utilitati (electricitate, gaz, apa) reactioneaza diferit fata de producatorii de petrol si gaze atunci cand preturile energiei cresc din cauza unui conflict geopolitic. In multe cazuri, impactul asupra lor este mixt si uneori chiar negativ.

In primul rand, multe companii de utilitati sunt reglementate. Preturile la care vand electricitate sau gaze catre consumatori sunt stabilite sau limitate de autoritati. Daca pretul produselor energetice creste rapid,

costurile de achizitie ale acestor companii cresc, dar ele nu pot transfera imediat aceste costuri catre clienti. Acest lucru poate reduce marjele de profit si poate afecta negativ evolutia actiunilor lor pe bursa.

In al doilea rand, daca pretul produselor energetice creste, cererea poate fi influentata in mod negativ, ceea ce se va resfrange in volumele pe care aceste entitati le transporta si, implicit, in veniturile realizate.

Exista totusi si situatii in care utilitatile pot beneficia de preturi mai mari ale energiei. Unele companii au contracte pe termen lung sau productie proprie de energie (de exemplu hidro, nuclear sau regenerabile). In aceste cazuri, costurile lor raman relativ stabile sau, oricum, fara modificari importante, dar energia poate fi vanduta, fie si partial, la preturi mai mari pe piata, ceea ce le poate imbunatati profitabilitatea.

Industria de aparare

Companiile din industria militara sunt adesea printre principalele beneficiare ale tensiunilor geopolitice. Conflictele cresc bugetele de aparare ale statelor si cererea pentru echipamente militare, sisteme de aparare si tehnologie de securitate.

In astfel de perioade, actiunile companiilor de armament tind sa creasca, deoarece investitorii anticipeaza contracte guvernamentale mai mari si investitii sporite in securitate.

Sectorul materiilor prime

Conflictele geopolitice pot afecta lanturile de aprovizionare globale si pot duce la cresterea preturilor pentru diferite materii prime. Astfel, companiile care produc sau exploateaza resurse naturale pot beneficia de acest context. Printre acestea se numara companii miniere, producatori de metale industriale sau producatori de aur sau alte metale pretioase. Aurul, de exemplu, este adesea vazut ca un activ de refugiu in perioade de incertitudine.

Agricultura si fertilizanti

Conflictele sau tensiunile internationale pot perturba exporturile de cereale, fertilizanti sau alte produse agricole, situatia actuala din stramtoare Ormuz fiind relevanta in acest sens. Cand oferta globala este afectata, preturile agricole pot creste, iar companiile din agricultura sau fertilizanti pot avea rezultate mai bune.

Sectorul energiei regenerabile

Pe termen mediu, conflictele geopolitice pot accelera tranzitia energetica. Statele incearca sa reduca dependenta de combustibili importati si investesc mai mult in energie regenerabila, precum solar, eolian sau stocarea energiei. Acest lucru poate sustine actiunile companiilor din sectorul energiilor verzi..

Sectoare bursiere defensive

In perioade de incertitudine, investitorii tind sa se orienteze spre sectoare considerate mai stabile, unde cererea este relativ constanta indiferent de ciclul economic.

Acestea includ sectoarele de utilitati, bunuri de consum de baza si, uneori, sectorul farmaceutic. Aceste companii nu cresc neaparat spectaculos, dar, mai important, in conditii de stres bursier pot scadea mai putin decat restul pietei.

Sectoare cu evolutii nefavorabile

In acelasi timp, sectoarele energo-intensive, dependente de energie ieftina, precum transportul, industria chimica sau unele industrii manufacturiere, pot avea evolutii mai slabe decat piata, inregistrand atat costuri operationale mai mari, dar, mai important, o inrautatire a asteptarilor investitorilor fata de perspectivele lor pe termen scurt.

Totodata, sectorul bancar poate resimti mai puternic inrautatirea mediului economic, atat prin scaderea afacerilor bancare, cat si prin cresterea riscului de credit care poate afecta profitabilitatea sectorului..

Evolutii sectoriale pe bursa romaneasca la ultima criza energetica, cea din 2022

Pe piata bursiera locala, criza declansata odata cu invadarea Ucrainei de catre Rusia a produs un soc semnificativ asupra asteptarilor investitorilor. Scaderile au aparut rapid in contextul escaladarii conflictului la nivel regional, dupa circa doua saptamani inregistrandu-se minimele acelei perioade.

Ulterior, o buna parte din scaderi au fost recuperate la fel de rapid, insa in a doua parte a anului piata a fost tot mai mult influentata de cresterea puternica a cotatiilor energetice si de transmisia lor catre economie sub forma unui puternic fenomen inflationist.

Chiar daca pretul petrolului, in a doua parte a anului 2022, a inceput sa scada, influenta asupra costului creditului in economia globala s-a mentinut pe un puternic trend negativ pana spre finalul anului 2023, atunci cand am marcat un maxim al dobanzilor la nivel global. Din acel moment, am inregistrat o inversare a tendintei ascendente a randamentelor titlurilor de stat.

Observam acest lucru in graficul alaturat, in care comparam evolutiile procentuale ale cotatiei petrolului Brent si ale randamentelor titlurilor emise in principala moneda de rezerva globala – USD, pe scadenta de 10 ani.

In aceste conditii, evolutia anului 2022 pe bursa locala a confirmat, in general, tiparul evolutiilor sectoriale descris mai sus.

Astfel, intr-o economie romaneasca in suferinta, sectorul bancar a inregistrat evolutii sub media pietei (masurata prin indicele BET-BK), cu exceptia Bancii Transilvania, care a reusit sa mearga in tandem cu indicele bursier, fapt explicabil prin dinamica sa superioara in sector, dar si prin ponderea mai ridicata in indicii pietei.

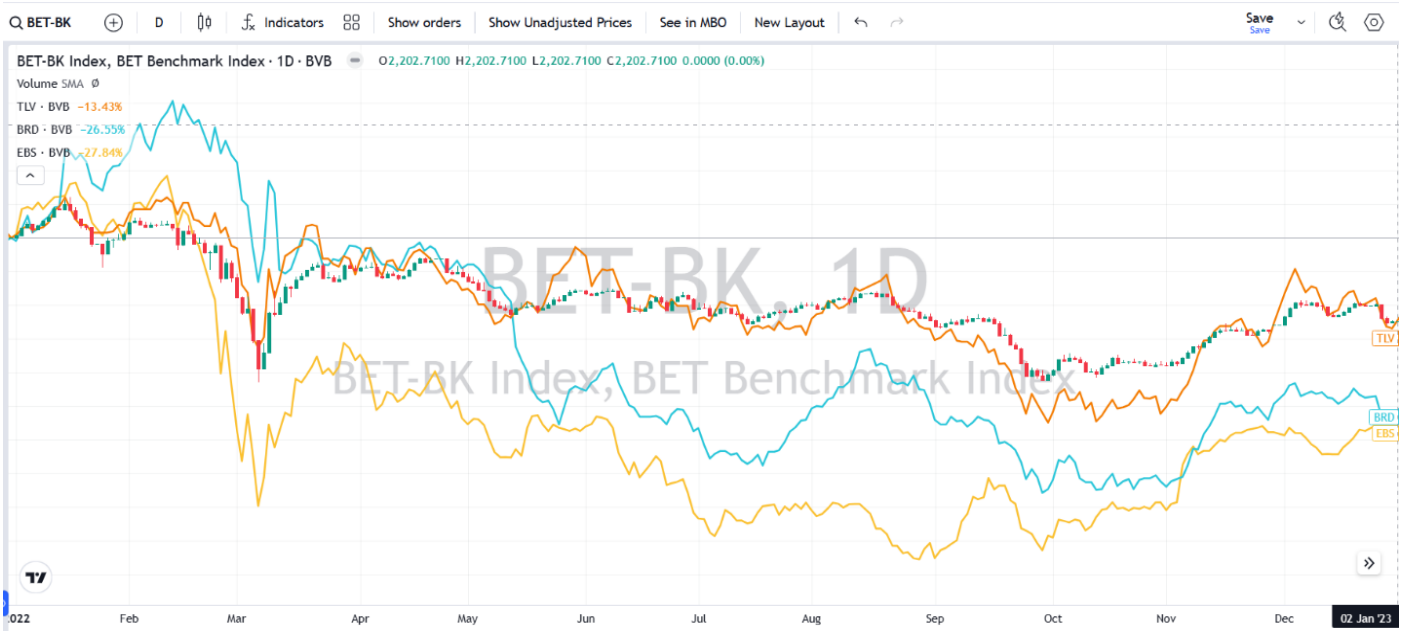

PRIME TRANSACTION

Romania, Bucuresti, Sector 3, str. Caloian Judetul nr.22, 031114
+4021 321 40 88; +4 0749 044 045
E-mail: office@primet.ro; fax: +4021 321 40 90
Decizie CNVM Nr. 1841/17.06.2003

WWW.PRIMET.RO

Sectorul energetic, in mod predictibil, a fost un castigator al acestei perioade, cu evolutii semnificativ mai bune, odata cu cresterea pretului produselor petroliere, lider sectorial dovedindu-se Romgaz, in conditiile crizei gazului pe piata europeana, extrem de dependenta de livrarile ruse la momentul declansarii conflictului. Dupa cum spuneam, acest tip de titluri bursiere tind sa atraga capital suplimentar, atras de profitabilitatea in crestere, dar si de perspectivele mai slabe din celelalte sectoare bursiere.

Sectorul de utilitati a inregistrat o evolutie mixta, in general asemanatoare pietei. Transgaz a beneficiat de perspectiva cresterii pretului gazului, dar mai ales a cautarii unor noi rute pentru aprovizionarea Europei.

Pe de alta parte, Electrica a inregistrat consecinte negative ale cresterii pretului energiei, in conditiile existentei unor contracte cu preturi fixe pentru furnizarea acestor utilitati, ceea ce s-a reflectat in evolutii sub media pietei.

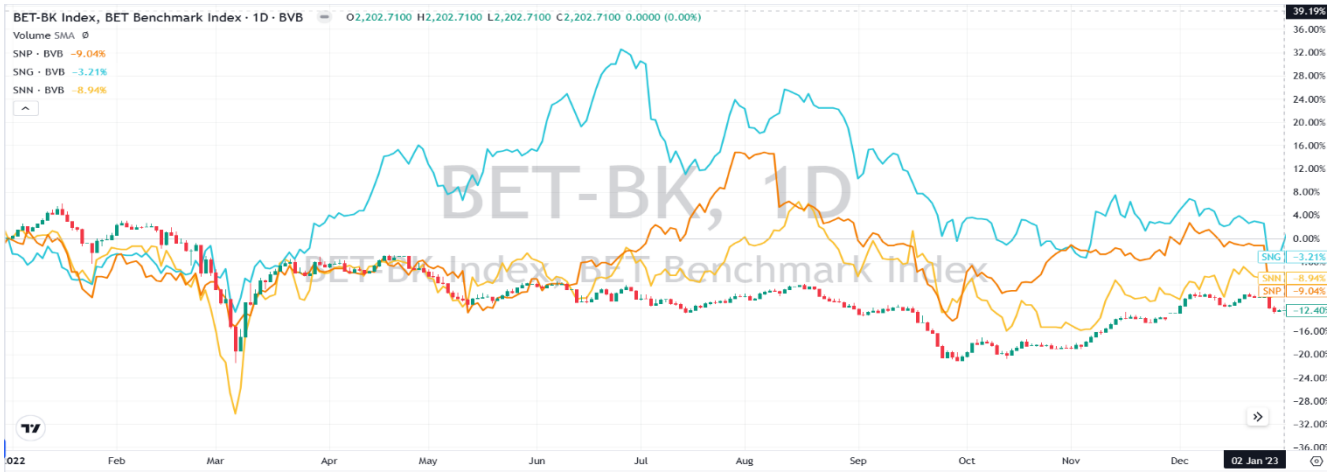

PRIME TRANSACTION

Romania, Bucuresti, Sector 3, str. Caloian Judetul nr.22, 031114
+4021 321 40 88; +4 0749 044 045
E-mail: office@primet.ro; fax: +4021 321 40 90
Decizie CNVM Nr. 1841/17.06.2003

WWW.PRIMET.RO

Sectorul de servicii a inregistrat evolutii in tonul pietei, fiind afectat de cresterea costului creditului, in conditiile in care in sector avem companii cu caracter de crestere si cu un grad de indatorare ridicat.

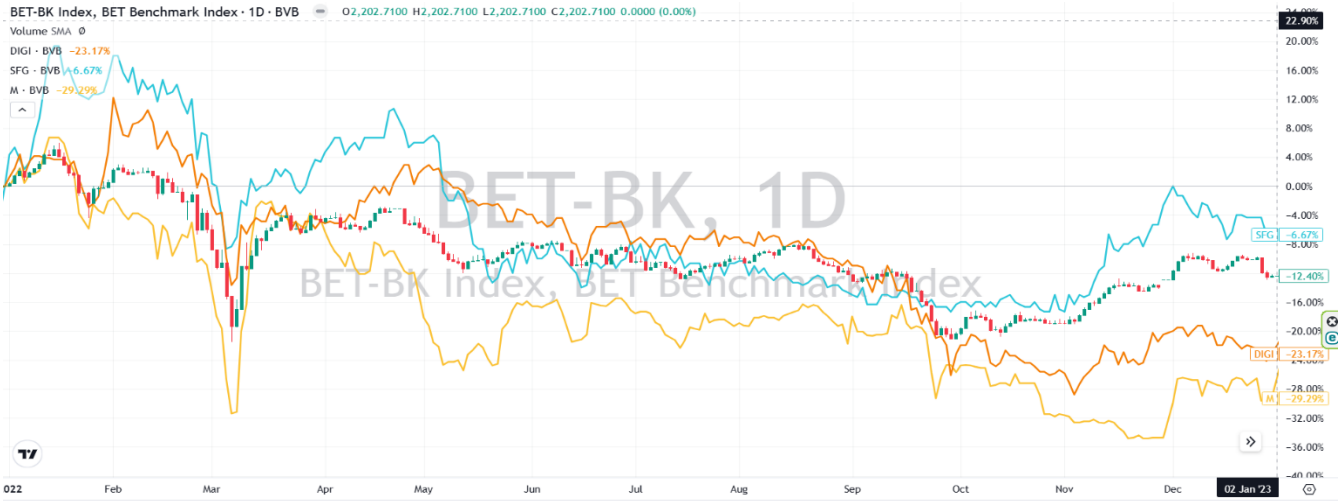

Pe de alta parte, servicii precum cele medicale si telecom (MedLife si DIGI) au o rezilienta mai buna in perioade de stres economic, in timp ce Sphera tinteste servicii de alimentatie pentru un buget redus. Aceste caracteristici au ajutat la inregistrarea unor corectii reduse pe parcursul anului 2022.

Sectorul de transport si cel industrial au inregistrat evolutii, in general, sub piata, fiind afectate atat de cresterea costurilor de productie, de scumpirea finantarilor, cat si de o cerere in scadere.

PRIME TRANSACTION

Romania, Bucuresti, Sector 3, str. Caloian Judetul nr.22, 031114
+4021 321 40 88; +4 0749 044 045
E-mail: office@primet.ro; fax: +4021 321 40 90
Decizie CNVM Nr. 1841/17.06.2003

WWW.PRIMET.RO

Exceptiile le-au constituit TTS, care a castigat din scumpirea transportului pe Dunare, ca una dintre putinele cai de aprovizionare fiabile ale Ucrainei in primele faze ale conflictului, si Alro Slatina, care, desi este una dintre companiile energo-intensive din economie, a beneficiat in prima instanta de cresterea exploziva a pretului aluminiului dupa declansarea conflictului din Ucraina.

Am abordat in randurile de mai sus evolutiile bursiere in perioade de crestere rapida a preturilor petrolului, declansate de crize energetice. In plus am analizat si evolutiile pietei locale in ultima criza energetica (2022) care a afectat semnificativ economia si piata bursiera. Scopul demersul este unul clar: daca actualul conflict din Iran se va transforma intr-o adevarata criza energetica, sa avem puncte de reper in luarea deciziilor de investitii.

Deocamdata, situatia este puternic incerta, iar raspunsurile la cateva intrebari vor fi definitorii pentru evolutiile bursiere pe termen scurt:
• Cat va dura conflictul?
• Va genera pagube pe termen lung infrastructurii petroliere din Golful Persic?
• Cat si cum din cresterea preturilor petroliere se va transmite in inflatie in economie?
• Cand si cum vor actiona bancile centrale?
• Cand si cum vor actiona autoritatile guvernamentale sau regionale (in cazul UE)?

Raspunsurile la aceste intrebari vor defini peisajul bursier in urmatoarele saptamani. Suntem fortati de evenimente non-bursiere sa parcurgem, din nou, o perioada cu multa incertitudine, unde riscurile si, implicit, oportunitatile devin mai importante.

20 martie 2026

Alin Brendea – Departament analiza

PRIME TRANSACTION

Romania, Bucuresti, Sector 3, str. Caloian Judetul nr.22, 031114
+4021 321 40 88; +4 0749 044 045
E-mail: office@primet.ro; fax: +4021 321 40 90
Decizie CNVM Nr. 1841/17.06.2003

WWW.PRIMET.RO

Primesti informatie optimizata si relevanta pentru tine!
Cum?

Rapoarte zilnice

Dimineata si seara iti trimitem stirile „calde" din piata, ultimele informatii cu impact asupra pietei bursiere. Morning Brief si Raportul Zilnic reprezinta legatura ta directa cu ceea ce este relevant cu mediul bursier.

Raportul saptamanal

Ce s-a intamplat saptamana aceasta pe bursa, ce stiri au miscat preturile, ce actiuni au fost cele mai tranzactionate, ce a crescut si ce a scazut, cum au evoluat actiunile pe sectoare si nu numai.

Editoriale

Opinii ale specialistilor Prime Transaction privind evenimente bursiere, trenduri economice sau orice alte evolutii cu impact asupra pietelor bursiere.

Intra in Prime Analyzer apasand pe „Prime Analyzer" dupa ce te autentifici si informeaza-te in fiecare zi!

Descopera in Prime Analyzer: Graficele pentru toti emitentii, Comparatia Rapida, Rezultatele financiare, Calendar Financiar, Stirile sortate pe emitent, Indicatori financiari, Fise de emitent si multe altele…

PRIME TRANSACTION

Romania, Bucuresti, Sector 3, str. Caloian Judetul nr.22, 031114
+4021 321 40 88; +4 0749 044 045
E-mail: office@primet.ro; fax: +4021 321 40 90
Decizie CNVM Nr. 1841/17.06.2003

WWW.PRIMET.RO

Politica SSIF Prime Transaction SA privind recomandarile pentru investitii in instrumente financiare

Materialele ce contin recomandari de investitii realizate de catre SSIF Prime Transaction SA au un scop informativ, SSIF Prime Transaction SA nu isi asuma responsabilitatea pentru tranzactiile efectuate pe baza acestor informatii. Datele utilizate pentru redactarea materialului au fost obtinute din surse considerate de noi a fi de incredere, insa nu putem garanta corectitudinea si completitudinea lor. SSIF Prime Transaction SA si autorii acestui material ar putea detine in diferite momente valori mobiliare la care se face referire in aceste materiale sau ar putea actiona ca formator de piata pentru acestea. Materialele pot include date si informatii publicate de societatea emitenta prin diferite mijloace (rapoarte, comunicate, presa, hotarari AGA/AGEA etc.) precum si date de pe diverse pagini web.

SSIF Prime Transaction SA avertizează clientul asupra riscurilor inerente tranzacțiilor cu instrumente financiare, incluzând, fără ca enumerarea să fie limitativă, fluctuația prețurilor pieței, incertitudinea dividendelor, a randamentelor și/sau a profiturilor, fluctuația cursului de schimb.Materialele ce conțin recomandări de investiții realizate de către SSIF Prime Transaction SA au un scop informativ, SSIF Prime Transaction SA nu își asumă responsabilitatea pentru tranzacțiile efectuate pe baza acestor informații.SSIF Prime Transaction SA avertizează clientul că performanțele anterioare nu reprezintă garanții ale performanțelor viitoare.

Decizia finala de cumparare sau vanzare a acestora trebuie luata in mod independent de fiecare investitor in parte, pe baza unui numar cat mai mare de opinii si analize.

SSIF Prime Transaction SA si realizatorii acestui raport nu isi asuma niciun fel de obligatie pentru eventuale pierderi suferite in urma folosirii acestor informatii. De asemenea nu sunt raspunzatori pentru veridicitatea si calitatea informatiilor obtinute din surse publice sau direct de la emitenti. Daca prezentul raport include recomandari, acestea se refera la investitii in actiuni pe termen mediu si lung. SSIF Prime Transaction SA avertizeaza clientul ca performantele anterioare nu reprezinta garantii ale performantelor viitoare.

Istoricul rapoartelor publicate si a recomandarilor formulate de SSIF Prime Transaction SA se gaseste pe site-ul www.primet.ro, la sectiunea „Informatii piata"/"Materiale analiza". Rapoartele sunt realizate de persoane care desfășoară activități de analiză pentru SSIF Prime Transaction S.A., fie în baza unui contract individual de muncă, fie în baza unei alte forme de colaborare sau relații contractuale. Identitatea persoanei sau persoanelor implicate în elaborarea fiecărui material sunt indicate în cuprinsul acestuia. Raportul privind structura recomandarilor pentru investitii ale SSIF Prime Transaction SA, precum si lista cu potentiale conflicte de interese referitoare la activitatea de cercetare pentru investitii si recomandare a SSIF Prime Transaction SA pot fi consultate aici.

Rapoartele se pot actualiza/modifica pe parcurs, la momentul la care SSIF Prime Transaction SA considera necesar. Data la care se publica/modifica un raport este identificata in continutul acestuia si/sau in canalul de distributie folosit.

Continutul acestui raport este proprietatea SSIF Prime Transaction SA. Comunicarea publica, redistribuirea, reproducerea, difuzarea, transmiterea, transferarea acestui material sunt interzise fara acordul scris in prealabil al SSIF Prime Transaction SA.

SSIF Prime Transaction SA aplica masuri de ordin administrativ si organizatoric pentru prevenirea si evitarea conflictelor de interese in ceea ce priveste recomandarile, inclusiv modalitati de protectie a informatiilor, prin separarea activitatilor de analiza si research de alte activitati ale companiei, prezentarea tuturor informatiilor relevante despre potentiale conflicte de interese in cadrul rapoartelor, pastrarea unei obiectivitati permanente in rapoartele si recomandarile prezentate.

Investitorii sunt avertizati ca orice strategie, grafic, metodologie sau model sunt mai degraba forme de estimare si nu pot garanta un profit cert. Investitia in valori mobiliare este caracterizata prin riscuri, inclusiv riscul unor pierderi pentru investitori.

Autoritatea cu atributii de supraveghere a SSIF Prime Transaction SA este Autoritatea de Supraveghere Financiara, http://www.asfromania.ro

Aceste informatii sunt prezentate in conformitate cu Regulamentul delegeta (UE) 565/2017 si Directiva 2014/65/UE.

PRIME TRANSACTION

Romania, Bucuresti, Sector 3, str. Caloian Judetul nr.22, 031114
+4021 321 40 88; +4 0749 044 045
E-mail: office@primet.ro; fax: +4021 321 40 90
Decizie CNVM Nr. 1841/17.06.2003

WWW.PRIMET.RO